

Богашко О. Л.

канд. екон. наук, доцент кафедри маркетингу, менеджменту та управління бізнесом Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини м. Умань, Україна

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ПІДТРИМКИ ТА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Підприємництво є джерелом сталого економічного зростання, стабільності суспільства та забезпечення зайнятості в країні, що безпосередньо впливає на підвищення рівня та якості життя населення. Стабілізація та зростання економіки неможливі без розвитку бізнесу, що потребує розробки та застосування ефективних механізмів підприємництва в країні.

Головною метою державної політики в даному напрямку є орієнтованість дій усіх суб'єктів, зацікавлених у розвитку підприємництва, зокрема це органи влади на всіх рівнях, суб'єктів підприємництва, об'єднань та спілок підприємців, науки, установ ринкової інфраструктури, спрямованої на створення та підтримку сприятливого середовища для розвитку підприємницької діяльності, формування та впровадження ефективної державно-громадської системи його обслуговування, підтримки та захисту.

В умовах активних соціально-економічних перетворень у нашій країні, коли відбувається розширення економічної самостійності регіонів, по-новому визначається роль бізнесу для регіонального розвитку. Але відсутність належної підтримки підприємницьких структур із боку зацікавлених учасників економічних відносин породжує низку проблем щодо ефективного їх функціонування та розвитку. Розв'язання наявних проблем визначає необхідність розробки системи підтримки підприємницької діяльності, яка дозволить сформулювати стратегічні засади такої допомоги та розробити технології стимулювання його розвитку для забезпечення необхідних етапів ефективного регіонального розвитку [1].

Великий внесок у теорію підприємництва зробив Й. Шумпетер, який розглядав підприємця як центральний елемент механізму економічного розвитку та особистість з яскраво вираженими новаторськими діловими здібностями, що реалізуються в оригінальних, нетрадиційних, відмінних від існуючих комерційних проєктів [7].

Ф. Хайек пов'язував підприємництво насамперед з особистою свободою, яка дає людині можливість раціонально розпоряджатися своїми здібностями, знаннями, інформацією та доходами. Американські вчені Р. Хізрич та М. Пітерс характеризують підприємництво, як процес створення чогось нового, що має вартість, а підприємця як людину, яка витрачає на це весь необхідний час та зусилля, бере на себе весь фінансовий, психологічний та соціальний ризик, отримуючи в нагороду гроші та задоволення досягнутим [6].

Що ж до підтримки підприємців, вона зародилася ще XV ст. у вигляді

протекціоністських тарифів держав на імпортовані промислові товари, і навіть заохочення експорту, особливо готової продукції. Надалі підтримка підприємництва стала розширюватись заходами податкового стимулювання для малих підприємств. Підтримка здійснювалася переважно шляхом непрямих заходів та створення сприятливих умов розвитку. А цілеспрямована державна політика підтримки підприємництва виникла лише у 1932 р. США як заходи для подолання наслідків Великої депресії [5].

Підтримка підприємництва – це процес послідовних заходів із боку учасників економічних відносин із задоволення їхніх потреб і вкладень у його ефективний розвиток.

Підтримка підприємництва в країнах Європи здійснюється через спеціальні програми, що реалізуються в країнах ЄС за допомогою комплексної підтримки на регіональному, державному та наддержавному рівні.

Країна лідер з ведення бізнесу та його підтримки – Сінгапур, створила всі необхідні умови для легкого та ефективного ведення бізнесу, забезпечила необхідну державну підтримку, тому не випадково у країні налічується понад 3,5 тис. відомих світових компаній, і понад 120 транснаціональних компаній, що мають свої представництва [4].

У економічно розвинених країн світу існує різноманітність форм державної підтримки приватних власників. Крім того, сектор малого та середнього бізнесу відрізняє високу динамічність, гнучкість інноваційної активності, здатність до прискореного створення нових виробництв та генерації нових робочих місць.

Також окремо слід виділити інфраструктуру підтримки підприємницьких структур, під нею слід розуміти сукупність державних та громадських інститутів (організацій, установ та об'єднань), які обслуговують інтереси суб'єктів підприємницької діяльності, що забезпечують їх господарську діяльність та сприяють підвищенню її ефективності [1; 2].

Основними компонентами інфраструктурного забезпечення підприємництва є такі [6]:

- інвестиційна діяльність (підвищення інвестиційної привабливості підприємництва);
- державна підтримка – правова, фінансова;
- система правових норм, що регламентують діяльність підприємств;
- система механізмів регулювання ринку, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності малих та середніх підприємств.

Комплексна підтримка підприємницького сектора має здійснюватися на основі системи, складові якої регулюють, відновлюють, розвивають та підтримують його.

Взаємозв'язок між суб'єктами підприємницької діяльності у кожному регіоні відбувається через систему ринкових відносин. За допомогою ринкового механізму враховуються, підсумовуються та взаємно врівноважуються рішення, прийняті вільними економічними суб'єктами. Чим ефективніший цей механізм, тим повніше розкриваються потенційні можливості підприємств. Однак ринкова економіка не здатна автоматично регулювати всі економічні та

соціальні процеси у суспільстві. Необхідність здійснення інвестицій у малі, з погляду приватного капіталу, галузі та сфери, нерентабельні. Розв'язання проблем зайнятості населення, подолання кризових явищ в економіці, підтримка зовнішньоекономічної рівноваги вимагають здійснення загальнодержавного та регіонального регулювання.

Також необхідно зупинитися на питанні створення адекватної інфраструктури підтримки розвитку підприємництва, метою якої є забезпечення як комплексної інноваційної діяльності, так і збереження та розвиток науково-технічного потенціалу регіону та країни.

Відповідно до цілей інфраструктура підтримки підприємницької діяльності включає такий комплекс взаємопов'язаних систем:

- систему інформаційного забезпечення;
- експертизи інноваційних та інвестиційних програм, проєктів, пропозицій;
- фінансово-економічного забезпечення підприємницької діяльності;
- просування нововведень на регіональні, міжрегіональні, світові ринки;
- захист інтелектуальної власності;

– розвиток систем підготовки та навчання населення основам ведення підприємницької діяльності, у тому числі незайнятого населення.

Література:

1. Богашко О. Л. Значення підприємницьких інновацій в умовах розбудови економіки знань. *Проблеми та перспективи розвитку підприємництва* : матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 27 листопада 2020 року). Х. : ХНАДУ. 2020. С. 51–53.
2. Богашко О. Л. Інституційний розвиток ринку краудінвестингу як сучасного інструменту фінансової підтримки малого і середнього інноваційного підприємництва. *Фінансові аспекти розвитку економіки України: теорія, методологія, практика* : збірник наукових праць здобувачів вищої освіти і молодих учених / ред. кол.: Н. А. Хрущ, Р. С. Квасницька, І. В. Форкун та ін. (відп. ред. Н. А. Хрущ). Хмельницький : ХНУ, 2021. С. 108–110.
3. Бутинець Ф. Ф. Світовий бізнес. Житомир : Рута, 2004. 498 с.
4. Лі Куан Ю. З третього світу до першого. Сінгапурська історія : 1965 – 2000. М : Манн, Іванов і Фербер, 2014. 576 с.
5. Остапенко Н. В. Економічна сутність підтримки розвитку малого підприємництва. *Інноваційна економіка*. 2012. №3 (29). С. 77–81.
6. Хізрич Р., Пітерс М. Підприємництво або як завести власну справу і досягти успіху. М : Прогрес, 1992. 160 с.
7. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку (дослідження підприємницького прибутку, капіталу, кредити, відсотки та цикли кон'юнктури). М : Прогрес, 1982. 455 с.